

Lausunto Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen ja kuntien strategisesta yhteistyösopimuksesta

Kh 19.12.2024 § 214
225/00.04.03/2024

Valmistelija

Hallintojohtaja Jukka-Pekka Lätti, p. 040 150 5202

Hyvinvointialueella, kunnilla ja maakuntaliitolla on yhteiset asukkaat sekä asukas- ja asiakaskohtaisesti toteutettaviin palveluihin liittyviä yhteistyötarpeita. Hyvinvointialueen, kuntien ja maakuntaliiton toiminnallista yhteistyötä edellyttävien tehtävien asianmukaista ja asiakaslähtöistä toteuttamista tukevat yhteisesti asetetut tavoitteet, sovitut menettelytavat ja toimiva tiedonkulku. Lainsäädäntö edellyttää kuntia ja hyvinvointialueita toimimaan yhteistyössä. Yhteistyöstä on säädetty muun muassa hyvinvointialueesta annetussa laissa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa.

Yhteistyön strategiseen johtamiseen suositellaan yhteisten strategisten tavoitteiden, toimenpiteiden ja mittareiden määrittämistä. Tavoitteiden, toimenpiteiden ja mittareiden tulisi perustua yhteiseen tietopohjaan, jaettuun tilannekuvaan ja tulevaisuuden näkymiin. Yhteisiin strategisiin tavoitteisiin pyritään löytämään ne kärjet ja painopisteet, jotka yhdistävät kuntia ja hyvinvointialueita. Yhteisen valmistelun pohjalta muodostuvat strategiset tavoitteet ja toimenpiteet suositellaan koottavaksi hyvinvointialueen ja kuntien strategiseen yhteistyösopimukseen.

Sopimuksessa paneudutaan tarkemmin turvallisuuteen ja varautumiseen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Näissä asioissa sekä kunnilla että hyvinvointialueella on selkeästi yhteiset intressit ja tarvetta edelleen syventää ja kehittää yhteistyötä. Sopimusta on valmisteltu lähinnä hyvinvointialueen viranhaltijatyönä.

Laki hyvinvointialueesta, § 14 Hyvinvointialueen ja kuntien neuvottelu:
"Hyvinvointialueen ja sen alueen kuntien on neuvoteltava vähintään valtuustokausittain tehtäviensä hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta. Neuvottelussa voidaan sopia ainakin yhteistyön edellyttämistä yhteistoimintarakenteista, toimintamalleista sekä yhteistyön edellyttämästä tiedonkulusta"

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevan lain 612/2021 6 ja 7 §:t säätelevät hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kunnissa ja hyvinvointialueilla. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen neuvottelut eli hyte-neuvottelut ovat hyvinvointialueen, kuntien ja muiden hyte-toimijoiden välisiä neuvotteluja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä alueella.

Hyte-neuvotteluissa päätetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen

- tavoitteista ja toimenpiteistä
- yhteistyöstä
- seurannasta
- toimintamalleista
- tiedonkulusta

Turvallisuuteen ja varautumiseen liittyvää sopimusliitettä on valmisteltu pelastusjohtajan johdolla yhdessä kuntien kanssa. Hyte-liitteitä on valmisteltu kuntien Hyte-neuvotteluissa ja valmisteluun valituissa pienryhmissä. Sopimus on voimassa toistaiseksi. Tavoitteita tarkistetaan

valtuustokausittain. Sopimus käsitellään alueneuvottelukunnassa, jonka jälkeen se menee hyväksyttäväksi kuntiin ja maakuntaliittoon.

Sopimusta on käsitelty alueneuvottelussa moneen otteeseen ja viimeksi 25.10.2024. Tällöin todettiin, että sopimus on valmis sen jälkeen, kun kunnat ovat sen omalta osaltaan käsitelleet. Hyvinvointialue on pyytänyt kunnilta lausuntoa sopimuksesta 20.12.2024 mennessä.

Valmistelijan ehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueelle seuraavan lausunnon koskien yhteistyösopimusta:

Toholammin kunta yhtyy Halsuan kunnan näkemykseen (Halsuan kunnanhallituksen lausunto 11.12.2024 § 121), jonka mukaan nyt valmisteltu sopimus on liian yksityiskohtainen strategiseksi yhteistyösopimukseksi. Sopimuksessa on määritelty, että myös siihen liitetyt liitteet ovat sitovia. Liitteiden määrä on hyvin suuri ja niissä on esitetty lukuisia erilaisia toimenpiteitä ja velvoitteita kunnille, mikä tekee sopimuksen käsittelystä monimutkaisen ja sekavan. Kunnilla ei ole mahdollisuuksia toteuttaa liitteissä esitettyjä velvoitteita omien resurssiensa puitteissa. Sopimus tulisi laatia siten, että se ei sisällä uusia lakeihin perustumattomia velvoitteita kunnille, eikä hyvinvointialueelle kuuluvia lakisääteisiä velvoitteita siirretä kuntien vastattavaksi.

Strategisena yhteistyösopimuksena käsiteltävän sopimuksen tulee olla selkeä molempien osapuolten käsiteltäväksi eikä siinä tule esittää kaikkia mahdollisia yksityiskohtaisia toimenpiteitä tai velvoitteita. Liitteitä voi olla, mutta ne eivät saa olla osapuolia sitovia, vaan informatiivisia. Kaikki tarvittava sisältö tulee olla varsinaisessa sopimuksessa esitettynä. Lisäksi sopimuksen tulee olla siinä määrin yleisluonteinen, että sitä yleensäkin voidaan käsitellä strategisena yhteistyösopimuksena.

Kuntien mahdollisuuksia toteuttaa sopimukseen sisältyviä toimenpiteitä ja velvoitteita rajoittavat taloudelliset ja henkilöstöresurssit. Sopimuksen täytäntöönpano voidaan toteuttaa vain käytettävissä olevien talousarvion määrärahojen puitteissa.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Hillukkala Jukka

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueelle seuraavan lausunnon:

Toholammin kunta yhtyy Halsuan kunnan näkemykseen (Halsuan kunnanhallituksen lausunto 11.12.2024 § 121), jonka mukaan nyt valmisteltu sopimus itsessään on liian yksityiskohtainen strategiseksi yhteistyösopimukseksi. Sopimuksessa on määritelty, että myös siihen liitetyt liitteet ovat sitovia. Liitteiden määrä on hyvin suuri ja niissä on esitetty lukuisia erilaisia toimenpiteitä ja velvoitteita kunnille. Tämä tekee sopimuksen käsittelystä monimutkaisen ja sekavan. Kunnilla ei ole mahdollisuuksia toteuttaa liitteissä esitettyjä velvoitteita omien resurssiensa puitteissa. Sopimus tulisi laatia siten, että se ei sisällä uusia lakeihin perustumattomia velvoitteita kunnille eikä hyvinvointialueelle kuuluvia lakisääteisiä velvoitteita siirretä kuntien vastattavaksi.

Strategisena yhteistyösopimuksena käsiteltävän sopimuksen tulee olla selkeä molempien osapuolten käsiteltäväksi eikä siinä tule esittää kaikkia mahdollisia yksityiskohtaisia toimenpiteitä tai velvoitteita. Liitteitä voi olla, mutta ne eivät saa olla osapuolia sitovia, vaan informatiivisia. Kaikki tarvittava sisältö tulee olla varsinaisessa sopimuksessa esitettynä. Lisäksi sopimuksen tulee olla siinä määrin yleisluonteinen, että sitä yleensäkin

voidaan käsitellä strategisena yhteistyösopimuksena.

Kuntien mahdollisuuksia toteuttaa sopimukseen sisältyviä toimenpiteitä ja velvoitteita rajoittavat taloudelliset ja henkilöstöressurit. Sopimuksen täytäntöönpano voidaan toteuttaa vain käytettävissä olevien talousarvion määrärahojen puitteissa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.